

Pressmeddelande

Skogsstyrelsen
551 83 JÖNKÖPING

Telefon: 036 - 15 56 00
Fax: 036 - 19 06 22
E-post: skogsstyrelsen@svo.se
Hemsida: www.svo.se
Datum: 2000-10-26

Två av varandra oberoende undersökningar av skador på ek - och i en av undersökningarna även bok - visar att trädens hälsotillstånd har försämrats kraftigt det senaste årtiondet.

1. Skogsvårdsstyrelsen Södra Götaland har genomfört en inventering av hälsotillståndet hos bok och ek i Sydsverige. Inventeringen visar skadeutvecklingen hos lövträden i Skåne, Halland och Blekinge på lokaler som tidigare inventerats 1988 och 1993. Dessutom ingår nya provpunkter som visar tillståndet för eken i västra Småland.

2. Skogsstyrelsen skickade sommaren 2000 ut en enkät till 50 av skogsvårdsstyrelsernas distrikt i södra Sverige för att få en översiktlig bild av skadeläget.

Skogsskadeinventering av bok och ek i Sydsverige 1999

1. Ekens och bokens hälsa har försämrats

Hälsotillståndet hos bok och ek har försämrats kraftigt sedan 1988. Det är oklart vad som orsakar skogsskadorna, men trädens vitalitet är sämst på de mest försurade markerna. Marken i de undersökta lövskogarna är starkt sur och näringsfattig.

Rapporten redovisar skogsskadesituationen för bok och ek 1999 i Skåne, Blekinge, Halland och västra delarna av Jönköpings- och Kronobergs län. Projektet har genomförts av Skogsvårdsstyrelsen Södra Götaland på uppdrag av Skogsstyrelsen. Skogsstyrelsen har vid två tidigare tillfällen, 1988 och 1993, genomfört skogsskadeinventeringar av bok och ek i Sydsverige. Inventeringen omfattade sammanlagt 2606 bokar och 1642 ekar på 268 provytor 1999.

Hälsotillståndet hos bok och ek

Skadesituationen för såväl bok som ek i Sydsverige har försämrats sedan den första skogsskadeinventeringen genomfördes 1988. Medelkronutglesningen har ökat från 6% till 21% hos bok och från 11% till 33% hos ek. (Kronutglesning är ett mått på hur stor andel av kronans bladskrud som förlorats eller är död, enligt de internationella normerna registreras ett träd med >25% kronutglesning som skadat. Ett träd med > 60% kronutglesning bedöms vara allvarligt skadat.)

Vid första inventeringen, 1988, bedömdes endast 3% av bokarna vara skadade, dvs registrerades ha mer än 25% kronutglesning. Fem år senare, 1993, bedömdes 13% av bokarna vara skadade och vid den senaste inventeringen, 1999, bedömdes hela 27% av de inventerade bokarna ha en kronutglesning överstigande 25%.

Vad gäller ek, bedömdes endast 9% av ekarna vara skadade, dvs registrerades ha mer än 25% kronutglesning 1988. Fem år senare, 1993, bedömdes 21% av ekarna vara skadade och vid den senaste inventeringen, 1999, bedömdes hela 59% av de inventerade ekarna ha en kronutglesning överstigande 25%.

Samband mellan markkemi och skogsskadornas utbredning

Det finns ett statistiskt signifikant samband mellan ekskador och markens basmättnad (låg näringsstatus och begränsad förmåga att motstå ytterligare förurning). Därför är det viktigt att gå vidare med nya forskningsinsatser för att klarlägga om det finns orsakssamband.

Vad beror skogsskadorna på?

De flesta forskare är överens om att det är komplexa samband mellan flera faktorer som orsakar skadorna på våra skogsträd. Träden samverkar med sin omgivning och när förhållandena blir ogynsamma skapas stress. Biotisk stress orsakas av levande, t ex angrepp av insekter och svampar. Abiotisk stress kan utgöras av till exempel sträng torka eller kraftig frost. Antropogen stress är stress som utlöses av mänskliga aktiviteter. Luftföroreningar är exempel på faktorer som direkt eller indirekt kan stressa. Den negativa trend i kronutglesning som vi observerat sedan slutet av 1980-talet kan vara en anpassning hos träden till sämre miljö- och klimatförhållanden.

För mer information kontakta:

Stefan Anderson, Skogsvårdsstyrelsen Södra Götaland
035-15 12 04, 070-212 16 57 stefan.anderson@svssg.svo.se
Kerstin Sonesson, Lunds Universitet
046-222 93 04 kerstin.sonesson@planteco.lu.se

En utförlig sammanfattning av rapporten finns att hämta på www.bit.se

Skogsstyrelsens ”Ek-enkät 2000”:**2. Svåra skador på ek
i stora delar av Södra Sverige**

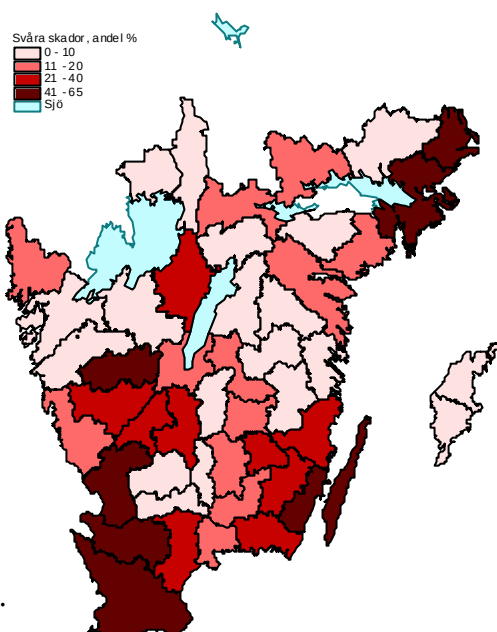
Svåra skador på ekar (skadeklass 2-4, förklaringar nedan) är mest frekventa i landets södra och sydvästra delar, längs ostkusten i sydöstra Småland samt i Mälardalen.

Det visar sammanställningen av en enkät som Skogsstyrelsen sommaren 2000 sände ut till nära 50 av skogsvårdsstyrelsernas distrikt i södra Sverige. Enkäten bekräftar och förstärker resultatet av inventeringen i södra Götaland.

- Syftet med enkäten var att försöka få en översiktlig bild av hur skadesituationen är bland landets ekar, säger Hans Samuelsson, Skogsstyrelsens handläggare av skador på skog.

Svaren baserar sig inte på regelrätta mätningar utan på fältpersonalens bedömningar av skadesituationen på ekar äldre än 50 år.

Fältpersonalens bedömningar av skadorna på ek. Kartan visar andelen skadade ekar i distrikten. Det vita fältet söder om Mälaren är ett inte undersökt distrikt. (kartan kan hämtas på www.bit.se).

Torkan 1999

Orsaken till skadorna som uppmärksammats i södra och sydvästra Sverige behöver inte vara de samma som gett upphov till skadorna i exempelvis Mälardalen. Det kan alltså finnas olika bakomliggande orsaker.

Skogsstyrelsen gjorde en liknande undersökning 1998 och vid en jämförelse med den är det svårt att hitta något tydligt mönster.

- Det finns områden med svåra skador 1998 som ser bättre ut idag, men det finns också exempel på det motsatta! Det verkar som om eken kan återhämta sig under vissa förutsättningar, men tendensen är tydlig: Våra ekskogar mår allt sämre, säger Hans.

- Eftersom osäkerheten är stor är det angeläget att det satsas mer resurser på forskning om ekskadorna och dess orsaker. Hittills har intresset från dem som förfogar över forskningsmedel tyvärr varit tämligen ljust när det gäller att stödja forskningen inom detta område, säger Göran Örlander, chef Skogsstyrelsens Skogssköteselenhet.

Mer information:

Hans Samuelsson, projektledare, 036-15 57 47 hans.samuelsson@svo.se

Göran Örlander, chef Skogsstyrelsens Skogssköteselenhet, 036-155766 070-5909483 goran.orlander@svo.se